Romsdal
INTERKOMMUNALT POLITISK RÅD

Helse Møre og Romsdal HF

v/styreleder Herlof Nilssen og administrerende direktør Olav Lødemel

postmottak@helse-mr.no

Molde, 06.11.26

Innspill fra Romsdal IPR til omstillingsrapporter fra Helse Møre og Romsdal HF

Romsdal interkommunale politiske råd (IPR) viser til oversendingen av omstillingsrapporter fra Helse Møre og Romsdal HF (HMR) den 28. oktober 2026, med utsatt frist for kommunale innspill 23. november og planlagt styrebehandling i HMR 04. desember. Romsdal IPR reagerer på manglende kommunal medvirkning i utarbeidelse av rapportene og den korte fristen som er gitt for kommunale innspill.

Rapportene er omfattende og omhandler forhold som kan få betydelige konsekvenser for kommunenes ansvar, ressursbruk, kompetansebehov, økonomi, kapasitet, pasientforløp og tjenestetilbud. Flere av tiltakene kan forutsette endret oppgavefordeling eller kommunal kapasitet som ikke er etablert. Når kommunene gis kort frist til å gjennomgå flere omfattende utredninger, innhente faglige vurderinger og gjennomføre nødvendig administrativ og politisk behandling, er det etter Romsdal IPR vurdering ikke mulig å ivareta reell medvirkning.

Krav om tidlig og reell involvering

Romsdal IPR viser til samarbeidsavtalens bestemmelser om at partene skal orientere hverandre «så tidleg som råd» om planlagte endringer som kan få betydning for den andre parten, og at partene skal «gjensidig involvere kvarandre ved planlegging av tiltak», blant annet gjennom konsekvensutredninger. Avtalen bygger på likeverdig samarbeid, og ansvars- og oppgavefordeling skal avklares i fellesskap. Romsdal IPR mener at HMR sin etterlevelse av avtalen i dag er så svak at det i realiteten er et brudd på avtalen. I lys av HMR sin tilnærming til kommunene i omstillingsarbeidet opplever Romsdal IPR at hensikten bak avtalen ikke oppfylles.

Rådet viser også til vedtaket i det ekstraordinære partnerskapsmøtet 22. september 2026, der partene understreket behovet og det felles ansvaret for å styrke involvering og medvirkning i prosesser som kan få stor betydning for den andre parten.

Disse forutsetningene er vanskelig å se oppfylt når kommunene først involveres etter at utredninger og anbefalinger er utarbeidet, rapportene er behandlet i programstyret, og kommunene gis en frist som i praksis gjør en forsvarlig faglig og politisk behandling umulig. Reell medvirkning handler ikke bare om anledning til å uttale seg, men om mulighet til å påvirke premissene og beslutningsgrunnlaget før beslutningene tas.

Prosess og beslutningsgrunnlag

Romsdal IPR viser til dissensen fra kommunerepresentanten i arbeidet med døgnmedisinske barnesenger, et omstillingsprosjekt hvor kommunene fikk delta i den siste delen av prosessen. Dissensen peker blant annet på sen involvering av kommunesektoren, manglende representasjon fra sentrale fagmiljøer, begrenset tilgang til grunnlagsdokumenter, utilstrekkelig behandling av barnets beste og rapportframstillinger som kan gi inntrykk av større faglig enighet enn det er grunnlag for. I videre behandling av saken er det vesentlig at rapporten som ble utarbeidet i 2025 blir lagt til grunn.

På et overordnet nivå mener Romsdal IPR at det ikke er åpenbart at reduksjon av lokale tilbud med lave kostnader som representerer de mest effektive omstillingstiltakene. Når enkeltfunksjoner andre steder i foretaket har kostnader som langt overstiger eksempelvis kostnadene ved de døgnmedisinske barnesengene ved SNR, bør HMR i større grad dokumentere at de foreslåtte tiltakene er valgt på grunnlag av kostnadseffektivitet og ikke på bekostning av høyt spesialiserte, kostbare tilbud i andre deler av foretaket.

Romsdal IPR har alene og sammen med de andre regionrådene gjentatte ganger bedt om at kommunene blir involvert i arbeidet med omstillingsprosjektene. I et svarbrev datert 05.10.26 viser HMR til en liste møter hvor HMR har informert om sitt omstillingsarbeid, og at kommunale representanter har deltatt i enkelte arbeidsgrupper. Dette er ikke tilstrekkelig til å imøtekomme samarbeidsavtalens hensikt om involvering. Derav denne prinsipielle kritikken av prosessen og krav til den videre behandlingen.

Hvorfor presses omfattende omstillingsprosjekt gjennom med korte frister?

Helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre har uttalt om hastverket i omstillingsarbeidet i HMR:

«Det er styret i Helse Møre og Romsdal som selv har besluttet at de skal gjennomføre omstillingene så raskt som det nå ligger an til. Det er rom for å bruke lengre tid, dersom styret ønsker det. Hvis sykehusene får bedre tid på omstillingsarbeidet, vil det kunne gi bedre løsninger og ivareta behovet for trygghet og forutsigbarhet. Dette vil jeg gjenta i min styringsdialog med Helse Midt-Norge.»

Videre peker ministeren på at mer tid kan gi bedre løsninger og større trygghet og forutsigbarhet. Dette bør ha direkte konsekvens for fristene HMR bruker i omstillingsprosjektene. I saker med såpass store konsekvenser bør styret ha interesse av å være best mulig opplyst før vedtak fattes.

NOU 2026:12 «Én helsetjeneste» ble nettopp lansert og kommer med anbefalinger som imøtekommer det forventede ressurspådraget som særlig kommunene står ovenfor i årene fremover. De potensialt store endringene som følger taler også for at HMR bør bruke mer tid til tilstrekkelig utredning i omstillingsarbeidet.

Romsdal IPR ber:

1. styret i HMR om å vurdere om de har godt nok grunnlag for å fatte vedtak, da innspillsmuligheten ikke kompenserer for manglende kommunal medvirkning i omstillingsprosjektene for å belyse konsekvensene for kommune og innbyggere.
2. om at rapporten om utredning av barnemedisinske døgnsenger fra 2025 tas inn som en del av beslutningsgrunnlaget i saken om barnemedisinske døgnsenger ved SNR.
3. om at framtidige omstillingsprosesser gjennomføres i tråd med samarbeidsavtalens krav om tidlig involvering, reell medvirkning og likeverdig samarbeid.

Kommunene i Romsdal har både interesse av og vilje til å bidra i omstillingsarbeidet. Dersom premissene for samarbeidsavtalen i fortsettelsen ikke etterleves, vil kommunene vurdere å si opp avtalen.

Med hilsen,

Representantskapet i Romsdal interkommunalt politisk råd;

Trygve Grydeland, leder, ordfører Molde kommune

Yvonne Wold, nestleder, ordfører Rauma kommune

Bjørn Inge Olsen, ordfører Vestnes kommune

Nils Christian Harnes, ordfører Hustadvika kommune

Helge Kjøll jr., ordfører Aukra kommune